

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М.І. ПИРОГОВА**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО

30 серпня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

ВК4.3 ОНКОЛОГІЯ

з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань **I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»**

спеціальності **I2 « Медицина »**

Мова навчання **українська**

Робоча програма з дисципліни «**ОНКОЛОГІЯ**»
підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, освітньої
кваліфікації «Доктор філософії», спеціальності І2 «Медицина».

27 серпня 2025 року, 22 с.

Розробники:

Завідувач кафедри д.мед.н., професор Костюк О.Г.,
Зав учбовою частиною к.мед.н., доцент Какарькін О.Я.,

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри променевої діагностики,
променевої терапії та онкології

Протокол від «27» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри променевої діагностики, променевої терапії та
онкології

_____ (професор ЗВО Олександр КОСТЮК)

«27» серпня 2025 року

Схвалено методичною радою хірургічних дисциплін Вінницького
національного медичного університету ім.М.І.Пирогова за напрямом
підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань 22
Охорона здоров'я

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

«29» серпня 2025 року

Голова _____ (професор ЗВО Сергій ХІМІЧ)

«29» серпня 2025 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни ВК4.3 «Онкологія» складена відповідно до ОНП «Медицина» (2025) третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення», спеціальності І2 «Медицина».

Дисципліна забезпечує формування дослідницьких і клініко-аналітичних компетентностей у сфері онкології на засадах доказової медицини, дослідницької етики й академічної доброчесності, та сприяє інтеграції результатів наукової діяльності здобувача в клінічну практику й освітній процес.

АНОТАЦІЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

Програма дисципліни «Онкологія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України, спрямована на підготовку докторів філософії шляхом поглиблення системних знань із сучасної онкології, формування здатності до критичного аналізу клінічних настанов і первинних досліджень, постановки та обґрунтування наукових гіпотез, планування дизайну досліджень, інтерпретації результатів діагностики й лікування з урахуванням коморбідності та персоніфікованих підходів.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма розрахована на 6 кредитів (4 модуля), які здобувачі освіти засвоюють протягом 2-3 років навчання. Видами навчальної діяльності є практичні заняття, медична практика, самостійна робота, індивідуальні (дослідницько-орієнтовані) завдання.

Поточна навчальна діяльність контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей тем. Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється після її завершення у формі іспиту.

Предметом вивчення є сучасні підходи до профілактики, діагностики, лікування та реабілітації при онкологічних захворюваннях, а також науково-методологічні засади оцінки ефективності оперативних втручань, хіміотерапії і опромінення в онкології.

2. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ

Навчальна дисципліна «Онкологія» комплексна наукова дисципліна, тісно пов'язана та інтегрується з низкою теоретичних та прикладних сфер знання. Опанування дисципліни базується на вивченні основних природничо-наукових дисциплін: медичної фізики, генетики, біохімії, клінічної

фармакології, анатомії, патологічної анатомії та фізіології, пропедевтики внутрішніх хвороб, гігієни, соціальної медицини, організації охорони здоров'я та інших.

Онкологія інтегрується з дисциплінами дослідницького циклу (методологія наукових досліджень, клінічні дослідження, англійська мова в науково-медичному спілкуванні, академічне письмо, етика біомедичних досліджень), формує уміння застосовувати знання у професійній діяльності.

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

3.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Онкологія» є формування у здобувачів PhD поглиблених і системних знань у сфері онкології та здатності: критично застосовувати сучасні клінічні настанови (ESMO/ IARC/UICC та ін.) у прийнятті рішень; формулювати наукові питання/гіпотези, обирати дизайн дослідження та кінцеві точки; інтерпретувати дані функціональної, лабораторної та променевої діагностики; оцінювати ефективність і безпеку терапевтичних стратегій, включно з інноваційними; інтегрувати результати досліджень у практику та освітню діяльність, дотримуючись академічної доброчесності виконувати певну професійну роботу з онкології, з діагностики, лікування і профілактики онкологічних захворювань.

3.2. Основними завданнями при вивченні навчальної дисципліни «Онкологія» є:

- вивчення теоретичних основ онкології, організації онкологічної допомоги населенню;
- визначення етіологічних, патогенетичних факторів та клінічних проявів, онкологічного захворювання, уміння поставити діагноз та надати невідкладну допомогу при екстрених станах у онкологічних хворих.
- вивчення розповсюдження окремих локалізацій ракових пухлин, факторів ризику, передракових захворювань;
- вивчення гістологічних, макроскопічних та клінічних форм злоякісних пухлин, комбінованого та комплексного лікування онкологічних хворих;
- опанувати принципи персоніфікованої фармакотерапії та нефармакологічних втручань;
- вміти критично оцінювати доказову базу (рівень доказів, ризику похибок, застосовність);
- планувати та презентувати дослідницькі результати у форматі тез/статті/доповіді.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує є здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики. В процесі навчання здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії має набути ряд компетентностей, в тому числі:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК – Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до підвищення професійної кваліфікації
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї.
- ЗК 4. Здатність розробляти та управляти проектами
- ЗК 5. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 7. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

- ФК1. Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та освітньою діяльністю
- ФК2. Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези
- ФК3. Здатність формулювати дослідницьке питання, розробляти проект наукового дослідження
- ФК4. Здатність обирати методи та кінцеві точки дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проекту.
- ФК5. Володіння сучасними методами наукового дослідження.
- ФК6. Здатність інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення.
- ФК7. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

- ФК8. Здатність представлення результатів наукових досліджень в усній і письмовій мові відповідно до національних та міжнародних стандартів
- ФК9. Здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності
- ФК10. Здатність до лідерства, керування колективом
- ФК11. Дотримання етики та академічної доброчесності.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 1. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівню, самореалізації
- ПРН 2. Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій
- ПРН 3. Виявляти невирішені проблеми у предметній області, формувати питання та визначати шляхи їх рішення
- ПРН 4. Формувати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження
- ПРН 5. Розробляти дизайн та план наукового дослідження
- ПРН 6. Виконувати оригінальне наукове дослідження
- ПРН 7. Пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників
- ПРН 8. Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності
- ПРН 9. Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження
- ПРН 10. Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство
- ПРН 11. Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій
- ПРН 12. Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері
- ПРН 13. Організовувати освітній процес, оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення
- ПРН 14. Організовувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди)
- ПРН 15. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами; дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Очікувані результати навчання з дисциплін

1. Здобувач вищої освіти демонструє здатність критично інтерпретувати клінічні прояви та дані сучасної лабораторної й інструментальної діагностики онкологічних захворювань; обґрунтовувати вибір і послідовність методів лікування відповідно до міжнародних стандартів.

2. Здобувач вищої освіти здатний пояснювати патогенез розвитку онкологічних захворювань та їх ускладнень; обґрунтовувати діагностичну стратегію, коригувати лікування відповідно до принципів доказової медицини, та резистентності пухлин до хіміопрепаратів.

3. Здобувач вищої освіти здатний вибрати адекватні діагностичні методи для постановки діагнозу онкологічного захворювання. На підставі клінічних ознак, даних інструментальних методів, результатів лабораторних досліджень діагностувати онкологічні захворювання і радіаційні ураження після променевої терапії (ступінь важкості, період клінічного перебігу і т.п.);

4. Здобувач вищої освіти вміє вибрати необхідні лікувальні засоби для лікування онкологічного захворювання скласти індивідуалізований план лікування із врахуванням фармакокінетики препаратів та планувати програму реабілітації з визначенням критеріїв ефективності.

5. Здобувач вищої освіти здатний інтерпретувати сучасні дані щодо клініки та класифікації гормонзалежних пухлин, обґрунтовувати вибір новітніх методів діагностики та лікування і оцінювати їх результати; визначати роль генетичного тестування у верифікації діагнозу; планувати базисне лікування і реабілітацію з урахуванням мультидисциплінарного підходу.

6. Здобувач вищої освіти здатний оцінювати фактори ризику, патогенез і класифікацію пухлин щелепно-лицевої ділянки відповідно до сучасних стандартів; обґрунтовувати діагностичну тактику із застосуванням сучасних методів; формувати комплексний план лікування (хірургічного, променевого, хіміотерапевтичного), визначати показання до органозберігаючої і пластичної хірургії щелеп і лица.

7. Здобувач вищої освіти володіє навичками діагностики та диференційної діагностики пухлин шкіри з урахуванням клінічних проявів доброякісних і передракових процесів, володіє основами дерматоскопії і методами поверхневої біопсії (скарифікаційної, пункційної, ексцизійної, панч-біопсії та ін.); обґрунтовує вибір найбільш інформативних методів верифікації та визначає метод лікування на підставі сучасних даних доказової медицини (хірургічний, променевий, фотодинамічний, лазерний і кріо-хірургічний).

8. Здобувач вищої освіти здатний аналізувати фактори ризику, клінічні прояви та класифікацію пухлин органів дихання, обґрунтовувати діагностичний маршрут, інтерпретувати його результати; визначати показання/протипоказання до хірургічних і консервативних методів лікування раку легень, оцінювати прогноз, а також формувати підходи до експертизи працездатності та реабілітації на основі сучасних стандартів.

9. Здобувач вищої освіти володіє навичками діагностики плевральних випотів, визначення їх етіології та патогенетичних механізмів; обґрунтовує диференційоване лікування з використанням сучасних інструментальних і лабораторних методів, включно з торакоскопією і ендоплевральною гіпертермічною хіміотерапією. Оцінює результати лікування за клінічно значущими показниками.

10. Здобувач вищої освіти володіє навичками діагностики захворювань шлунково-кишкового тракту (стравоходу, шлунку, кишківника) оцінює дані

ендоскопії, УЗД, СКТ і МРТ черевної порожнини, обґрунтовує сучасне лікування, оцінює його ефективність та безпеку, формує прогноз і план реабілітації, використовуючи мультидисциплінарний підхід.

11. Здобувач вищої освіти здатний проводити диференційну діагностику уражень печінки, підшлункової залози, пухлинних захворювань сполучної та лімфатичної тканини м'яких тканин і заочеревного простору; визначати особливості клініки, діагностики та лікування.

12. Здобувач вищої освіти володіє навичками діагностики захворювань сечостатевої системи, вміє обґрунтовувати призначення специфічних лабораторних та інструментальних методів, інтерпретувати результати, планувати лікування та оцінювати його ефективність.

13. Здобувач вищої освіти здатний надати невідкладну допомогу при екстрених станах в онкології (кровотеча, гостре порушення дихання, порушення серцевої діяльності т.п.); проводити профілактику хіміотерапевтичних та радіаційних уражень; проводити санітарно-просвітну роботу з населенням про необхідність профілактичних оглядів з метою раннього виявлення і лікування передракової патології.

14. Здобувач вищої освіти демонструє знання ключових понять медичної реабілітації та здатність планувати й обґрунтовувати багаторівневу реабілітацію при онкологічній патології молочної залози, органів дихання, шлунково-кишкового тракту, сечостатевої системи, після операцій на кінцівках і при ускладненнях хіміо-променевого лікування, (включно з навчанням пацієнта, розробкою схем фізіотерапії та ЛФК) та оцінювати її ефективність за шкалами якості життя і функціональними показниками.

5. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна	Модулі	Загальна кількість годин	Кредити і ЄКТС	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Пульмонологія	Модуль 1 Модуль 2 Модуль 3 Модуль 4	180	6	0	90 - практичні заняття	90
Рік навчання		II - III рік навчання				
Підсумковий контроль		Іспит				

Примітка : 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Кількість годин
--	------------------------

Назва змістовних модулів	Усього	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Пухлини травного тракту. Сучасні стандарти діагностики і лікування.	45	30	15
Модуль 2. Пухлини легень, середостіння, молочної і щитовидної залози, шкіри, м'яких тканин і кісток. Лімфоми.	45	30	15
Модуль 3. Пухлини статевих та сечовивідних органів. Малоінвазивні і ендоскопічні методи лікування	45	30	15
Модуль 4 Рання діагностика та профілактика онкологічних захворювань. Паліативна і симптоматична терапія онкохворих	45	30	15
Всього годин	180	120	60

6. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

Лекції програмою не передбачаються.

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1. Пухлини травного тракту. Сучасні стандарти діагностики та лікування

Тема 1. Загальні питання онкології. Історія розвитку, як науки і сфери медицини. Канцерогенез. Основні види канцерогенів. Етіологія, епідеміологія і класифікація злоякісних пухлин. – 2 год

Тема 2. Рак губи, язика, слизової порожнини рота. Захворюваність, основні причини, епідеміологія, передракові захворювання, класифікація за стадіями TNM, клініка, методи діагностики, морфологічна діагностики (пукційна та інцизійна біопсія); Лікування: хірургічне, регіонарна і системна хіміотерапія; принципи комбінованого і комплексного лікування. Сучасні можливості реконструктивного лікування. – 2 год.

Тема 3. Рак стравоходу. Захворюваність, основні причини, епідеміологія, передракові захворювання (стріктури, лейкоплакія, дивертикули, стравохід Баретта). Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, класифікація за стадіями TNM; Лікування: хірургічне (радикальні, паліативні і симптоматичні операції); загальні принципи комбінованого і комплексного лікування; найближчі та віддаленні результати лікування; методи медичної реабілітації, профілактика раку стравоходу. – 2 год

Тема 4. Рак шлунка: захворюваність, причини, епідеміологія, передракові захворювання шлунка; клініка, діагностика, диференціальна діагностика, методи інструментальної діагностики; скринінг раку шлунку; класифікація за стадіями TNM; лікування: хірургічне лікування (історія, роль вітчизняних вчених, загальні принципи) радикальні операції, роль лімфодесекції; паліативні та симптоматичні операції; принципи комбінованого і комплексного лікування; найближчі та віддаленні результати лікування; методи медичної реабілітації; первинна та вторинна профілактика раку шлунка. – 2 год

Тема 5. Рак підшлункової залози. Захворюваність, причини, епідеміологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, класифікація; загальні принципи і методи лікування; комбіноване і комплексне лікування; найближчі та віддаленні результати лікування; профілактика раку підшлункової залози. – 2 год

Тема 6. Рак печінки: захворюваність, причини, епідеміологія, передракові захворювання, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, класифікація; загальні принципи і методи лікування; комбіноване і комплексне лікування, альтернативні методи лікування (Радіочастотна термоабляція, хімоемболізація, інтраопераційна кріодеструкція). Трансплантація печінки. Проблеми трансплантології в Україні. – 2 год

Тема 7. Рак ободової кишки. Захворюваність, причини, епідеміологія, передракові захворювання, клініка, методи ранньої діагностики, диференційна діагностика; класифікація; хірургічне лікування (загальні принципи, роль вітчизняних вчених, радикальні, паліативні і симптоматичні операції), комбіноване і комплексне лікування; найближчі та віддаленні результати лікування. – 2 год

Тема 8. Рак прямої кишки та анального каналу: захворюваність, причини, епідеміологія, передракові захворювання, клініка, діагностика, рання діагностика, диференційна діагностика; класифікація; лікування: хірургічне лікування: радикальні, паліативні і симптоматичні операції, комбіноване і комплексне лікування; найближчі та віддаленні результати лікування. - 2 год.

Тема 9. Органозберігаюче лікування пухлин прямої кишки і анального каналу. Історія (роль вітчизняних вчених). Черевно-анальна і

внутрішньочеревна резекція, значення степлерів для можливості накладання низьких анастомозів. – 2 год

Тема 10. Кишечні стоми. Методи накладання тонко- і товстокишкових стом. Медична реабілітації хворих зі стомами; Методи скринінгу раку ободової кишки первинна і вторинна профілактика пухлин товстої кишки. – 2 год

Медична практика — 10 год

Модуль 2. Пухлини легень, середостіння, молочної і щитовидної залози, шкіри, м'яких тканин і кісток. Лімфоми.

Тема 11. Рак легені. Захворюваність, причини, епідеміологія, передракові захворювання, клініка, рання діагностика раку легені. Метастатичні пухлини легень диференціальна діагностика, класифікація. Лікування: загальні принципи, види і методи в залежності від стадії і морфологічної структури. Комбіноване і комплексне лікування. Роль роботизованих і малоінвазивних операцій; найближчі і віддалені результати лікування; профілактика раку легень. . – 2 год

Тема 12. Пухлини середостіння і плеври. Тимомы, тератоми, лімфоми: захворюваність, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, класифікація, лікування: (хірургічне, променеве, комбіноване і комплексне).

Мезотеліома плеври. клініка, діагностика, диференціальна діагностика, класифікація, лікування: хірургічне, хіміотерапевтичне, комбіноване і комплексне, Роль ендоплевральної гіпертермічної хіміотерапії. – 2 год

Тема 13. Рак молочної залози. Захворюваність, причини, епідеміологія, клініка, діагностика, рання діагностика, методи скринінгу раку молочної залози, класифікація TNM та за стадіями. Лікування: хірургічне, комбіноване і комплексне роль гормональної, таргетної та імунотерапії; найближчі і віддалені результати лікування; методи медичної реабілітації; органозберігаючі та пластично-відновні операції. – 2 год

Тема 14. Передракові захворювання молочної залози (доброякісні пухлини та дисгормональна мастопатія), клініка, діагностика, диференціальна діагностика, роль додаткових методів (УЗД, мамографії, СКТ, МРТ та трупан-біопсії) в постановці діагнозу і виборі лікарської тактики. Консервативне лікування мастопатії. Первинна і вторинна профілактика захворювань молочної залози. – 2 год

Тема 15. Рак щитовидної залози. Захворюваність, причини, епідеміологія, передракові захворювання, клініка, діагностика, рання діагностика, диференціальна діагностика, класифікація TNM та за стадіями, лікування: хірургічне, комбіноване і комплексне; найближчі і віддалені результати лікування; профілактика. – 2 год

Тема 16. Рак шкіри. Захворюваність, причини, епідеміологія, передракові захворювання (дискератози), клініка, діагностика, роль біопсії, диференціальна діагностика, класифікація, лікування: хірургічне; комбіноване, комплексне; найближчі і віддалені результати лікування; первинна і вторинна профілактика. – 2 год

Тема 17. Меланома. Захворюваність, епідеміологія, роль гіперінсоляції і типу шкіри в захворюванні меланомою. Меланомо безпечні і меланомонебезпечні невуси. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика меланоми (роль дерматоскопії), класифікація, лікування: хірургічне; комбіноване, комплексне (роль таргетної та імунотерапії); найближчі і віддалені результати лікування; первинна і вторинна профілактика. – 2 год

Тема 18. Пухлини м'яких тканин і кісток. Захворюваність, причини, епідеміологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика (роль остеосцинтиграфії і рентгенологічних методів), класифікація, лікування: хірургічне; комбіноване і комплексне; віддалені результати лікування; профілактика. – 2 год

Тема 19. Лімфогранулематоз і неходжкінські лімфоми. Класифікація. Вплив морфологічної форми на злоякісність, клініку і прогноз захворювання. Епідеміологія, етіологія, клініка, диференціальна діагностика, комбіноване і комплексне лікування. – 2 год

Медична практика — 11 год

Тема 20. Підсумкове заняття (модулі 1–2): інтегрований клініко-науковий кейс + коротка критична оцінка статті/гайдлайну (journal club формат). — 1 год

Модуль 3. Пухлини статевих та сечовивідних органів

Тема 21. Рак шийки матки. Захворюваність, причини, епідеміологія, роль фонових і передракових захворювань, клініка, рання діагностика. Роль кольпоскопії і цитологічного дослідження в ранньому виявленні раку шийки матки. Хірургічне променеве, комбіноване і комплексне лікування, профілактика і скринінг раку шийки матки. – 2 год

Тема 22. Рак тіла матки. Захворюваність, епідеміологія, передракові захворювання, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування; найближчі і віддалені результати лікування; профілактика раку шийки матки. – 2 год

Тема 23. Рак яєчників. Захворюваність, причини, епідеміологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, класифікація, комбіноване і комплексне лікування; найближчі і віддалені результати лікування. – 2 год

Тема 24. Рак вульви і піхви. Захворюваність, причини, епідеміологія, роль фонових і передракових захворювань, клініка, рання діагностика. Роль

кольпоскопії і цитологічного дослідження в ранньому виявленні раку зовнішніх статевих органів. Хірургічне променеве, комбіноване і комплексне лікування, найближчі і віддалені результати лікування, профілактика і скринінг. – 2 год

Тема 25. Рак нирки. Захворюваність, причини, епідеміологія, передракові захворювання, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, класифікація, лікування: хірургічне лікування; комбіноване і комплексне лікування; найближчі і віддалені результати лікування, профілактика раку нирки. – 2 год

Тема 26. Рак сечового міхура. Епідеміологія, роль запальних і професійних факторів в захворюваності на рак сечового міхура, передракові захворювання, клініка, діагностика, класифікація, лікування: хірургічне комбіноване і комплексне лікування; Роль малоінвазивних операцій . ТУР в лікуванні раннього раку сечового міхура. найближчі і віддалені результати лікування. – 2 год

Тема 27. Рак яєчка. Захворюваність, причини, епідеміологія, передракові захворювання, клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Семінома, особливості діагностики і лікування. Хірургічне, променеве і медикаментозне лікування; спостереження за хворими, профілактика рецидивів. – 2 год

Тема 28. Рак передміхурової залози Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, класифікація, лікування: хірургічне лікування; комбіноване і комплексне лікування. – 2 год

Тема 29. Рак статевого прутня. Роль запальних і венеричних захворювань в етіології раку статевого прутня, передракові захворювання, клініка, діагностика, класифікація, лікування: хірургічне комбіноване і комплексне лікування; віддалені результати лікування. – 2 год

Тема 30. Малоінвазивні та роботизовані операції в онкоурології та онкогінекології (ТУР, Діатермокоагуляція, РЧА, хіміоемболізація судин простати, матки і сечового міхура). – 2 год

Медична практика — 10 год

Модуль 4 Променева і медикаментозна терапія пухлин. Рання діагностика, профілактика онкозахворювань. Паліативна і симптоматична терапія онкохворих.

Тема 31. Види і методи променевої терапії (контактна, дистанційна, аплікаційна, брахітерапія). Апаратура для проведення опромінення (Гамма і Рентген установка, лінійний прискорювач). Техніка безпеки при роботі в радіологічному відділенні.

Тема 32. Гострі, хронічні і місцеві променеві ураження. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, наслідки, медико-соціальна експертиза.

Тема 33. Віддалені наслідки дії іонізуючого випромінювання. Генетичні, тератогенні та соматичні наслідки опромінення людини. Вплив малих доз іонізуючої радіації на організм людини.

Тема 34. Медикаментозна терапія пухлин. Види і методи поліхіміотерапії. Основні групи препаратів і схеми ПХТ.

Тема 35. Поняття про таргетну та імунотерапію пухлин. Основні препарати, механізм дії.

Тема 36. Ускладнення і побічна дія медикаментозної терапії пухлин. Гематологічні, еметичні, імуносупресивні, гепато-, нефро- та кардіотоксичні ефекти, алопеція і мукозити. Методи попередження і лікування.

Тема 37. Паліативна і симптоматична терапія онкохворих. Боротьба з болем: принципи, методи, основні групи анальгетиків. Методи паліативного лікування основних симптомів і синдромів. Психологічні принципи паліативної допомоги.

Тема 38. Епідеміологія онкологічних захворювань, основні причини раку. Рання діагностика, первинна і вторинна профілактика онкозахворювань. Пропаганда здорового способу життя, правильне харчування. Боротьба з палінням. Методи доклінічної і ранньої діагностики раку

Тема 39. Первинна і вторинна профілактика онкозахворювань. Етика і деонтологія в професійній діяльності лікаря онколога

Медична практика — 11 год

Тема 40. Підсумкове заняття (модулі 3–4): інтегрований OSCE/кейсовий розбір + захист міні проекту (критичні

9. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота включає теоретичну підготовку до практичних занять, опанування практичними навичками відповідно до теми та практичної мети, самостійне здобуття знань з тем, що не входять до плану аудиторних занять, аналіз і узагальнення інформації при підготовці до підсумкових занять та іспиту.

СРС виконується у форматах:

- критичний огляд настанов (guideline appraisal);
- короткий протокол дослідження з проблеми: дизайн, кінцеві точки, план аналізу, етичні аспекти;
- підготовка презентації (journal club) з критичною оцінкою публікації.

Теми інформативних повідомлень:

1. Передракові стани та захворювання легені, клініка, діагностика, лікарська тактика.
2. Рак прямої кишки – сучасні методи лікування.
3. Рак молочної залози – сучасні методи радикальних оперативних втручань та реабілітації.
4. Епідеміологія та розповсюдженість злоякісних новоутворень в Україні та на Вінниччині.
5. Ранній рак: проблеми діагностики та лікування.
6. Доброякісні пухлини та передракові захворювання молочної залози.
7. Шляхи підвищення радикальної операбельності раку шлунка.
8. Злоякісні заочеревинні пухлини.
9. Неорганні пухлини ший.
10. Злоякісні мезателіальні пухлини.
11. Клінічне використання пухлинних маркерів.
12. Сучасна хіміотерапія та імунотерапія в лікуванні меланоми шкіри.
13. Карциноїди та карциноїдний синдром.
14. Паранеопластичні синдроми в онкології.
15. Порушення імунного статусу в онкологічних хворих та його корекція.
16. Фітотерапія при злоякісних новоутвореннях.
17. Ендокринна система і розвиток гормонозалежних злоякісних пухлин.
18. Діагностичні та тактичні помилки в онкології.
19. Метастатичні пухлини легені, печінки та кісток.
20. Проблеми деонтології в онкології.
21. Ускладнення хіміотерапії: їх профілактика та лікування.
22. Вчення про канцерогенез на рівні клітини.
23. Особливості онкодопомоги дітям.
24. Вплив радіаційного фактора на ендокринну систему організму людини

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання передбачають підготовку доповідей для участі у наукових заходах, реферативних конференціях, тренінгах; виконання наукового практичного дослідження або огляду літератури з актуальних проблем онкології; написання тез доповідей або статей за результатами роботи; участь у клінічних розборах, патолого-анатомічних конференціях, засіданнях асоціації онкологів.

11. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Форма навчання: очна (денна, вечірня), заочна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, ВЦА, місцевого органу управління освіти та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

Методи навчання, спрямовані на активне навчання, критичний аналіз та інтеграцію знань:

1. Інтерактивні та проблемно-орієнтовані методи. Case Study складних клінічних випадків та за умов мультиморбідності. Проблемно-орієнтоване навчання: формулювання клінічних та наукових проблем, які вирішуються з використанням доказової бази. Семінари-дискусії: аналіз та критична оцінка останніх публікацій у провідних рецензованих медичних журналах.

2. Дослідницько-орієнтовані методи: розробка дизайну дослідження відповідно до наукового інтересу здобувача. Пошук, відбір статей та синтез доказів відповідно до теми заняття.

3. Гостьові лекції/вебінари: залучення фахівців-практиків та вчених, які представляють інноваційні методи в медицині.

Засоби навчання, спрямовані на активне навчання, критичний аналіз та інтеграцію знань:

1. Платформи для організації навчання (Microsoft Teams): розміщення клінічних кейсів, презентацій тощо. Системи відеоконференцій (Zoom, MS Teams).

2. Електронні бібліотеки й клінічні ресурси (PubMed, Scopus, Web of Science, Cochrane Library, NEJM Clinical Case). Клінічні довідники та протокольні ресурси: UpToDate, BMJ Best Practice, Medscape, національні протоколи МОЗ. Електронна бібліотека ВНМУ.

3. Цифрова клінічна діагностика та візуалізація: перегляд медичних зображень у форматі DICOM (КТ/МРТ, рентгенограми), ЕхоКГ. Тощо.

4. Віртуальні пацієнти / сценарії для відпрацювання клінічного мислення та тактики ведення (Body Interact)

5. Інструменти для наукової роботи (SPSS, Excel): аналіз результатів клінічних та експериментальних досліджень. Бібліографічні менеджери: Mendeley, Zotero, EndNote – оформлення посилань, робота з літературою.

6. Платформи для наукометрії: профілі ORCID, Google Scholar, ResearchGate, Scopus Author ID – для роботи над публікаційним профілем.

7. Цифрові інструменти комунікації й зворотного зв'язку: інтерактивні сервіси (Mentimeter, Slido, Kahoot): експрес-тестування, обговорення клінічних рішень, анонімний фідбек.

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. Рівень підготовки: визначається на підставі результатів: тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних задач, проведенні клінічних досліджень, їх трактуванні та оцінці їх результатів, контролю практичних навичок

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді іспиту на останньому практичному занятті на III році навчання. Іспит включає в себе:

- **Теоретичну частину (Дискусійні питання):** розгорнуті питання щодо патогенезу, етіології та сучасних класифікацій онкологічних захворювань
- **Клінічний кейс-менеджмент:** Аналіз складного клінічного випадку з медичної практики аспіранта в рамках дисципліни «онкологія», з обґрунтуванням тактики лікування з позиції доказової медицини.
- **Науково-аналітичний компонент:** Обговорення актуальних наукових публікацій за останні 2-3 роки за темою дисертаційного дослідження аспіранта. Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного, проміжного та підсумкового контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «відмінно»

Оцінка «добре»

Оцінка «задовільно»

Оцінка «незадовільно»

Оцінка «**відмінно**» виставляється аспіранту, який при відповіді на питання продемонстрував високий теоретичний рівень та орієнтується у практичній складовій питання.

Оцінка «**добре**» виставляється аспіранту, який при відповіді на питання допускає не більше 20% помилок (обсяг правильних відповідей 80-89 %). Під час розв'язання бесіди надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка «**задовільно**» виставляється аспіранту, який робить помилки не більш, ніж в 40% правильної відповіді (обсяг правильних відповідей 60,5-79%).

Оцінка «**незадовільно**» виставляється аспіранту, який відповідає вірно менше ніж на 70% правильної відповіді.

Оцінювання самостійної роботи

Оцінювання самостійної роботи аспіранта здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем відповідного модулю або дисципліни на підставі оцінювання демонстрації виконання практичних навичок, усної відповіді на теоретичне питання, розв'язання ситуаційних задач, відповідно до тем для самостійного опанування.

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю (іспит).

Оцінка «відмінно».

Оцінка «добре».

Оцінка «задовільно».

Оцінка «незадовільно».

Форма підсумкового контролю успішності навчання: залікові бали аспіранта складаються з суми балів поточного контролю, отриманих під час занять.

Нарахування балів за проміжний контроль (залік) проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова шляхом конвертації середньої арифметичної оцінки поточної успішності аспіранта за універсальною 200-бальною шкалою. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали. Результати складання заліку фіксуються у відомості успішності із зазначеною кількістю балів та відміткою «зараховано» або «незараховано».

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова. Складовими оцінки за дисципліну є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів) та індивідуальної роботи студента (від 6 до 12 балів).

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість деканату. Отримані бали (сума балів поточної успішності та підсумкового контролю) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали.

Бали за підсумковий контроль відповідають шкалі оцінок:

оцінка «3» - 50-60 балів

оцінка «4» - 61-70 балів

оцінка «5» - 71-80 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з	не зараховано з

		обов'язковим повторним вивченням дисципліни	обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--	--	---	---

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Робоча програма
2. Силабус програми
3. Клінічні настанови: (ESMO/ IARC/UICC та ін.) клінічні рекомендації.
4. Електронні бази даних: PubMed, Scopus, Web of Science, UpToDate, ScienceDirect.

Перелік навчального обладнання, технічних засобів навчання:

- комп'ютери з доступом до мережі Internet - інструментальне та лабораторне устаткування кафедри, клінічної бази (ПРЦО), науково-дослідної лабораторії ВНМУ - фантоми, sim-score.

Муляжі: Анатомія грудної клітки і органів черевної порожнини, анатомія переднього і заднього середостіння, передракові стани і рак губи, язика та слинних залоз, саркома Капоші, рак шкіри, рак молочної залози. Фантом для пальпації молочної залози.

1. Ректороманоскоп.
2. Набори рентгенограм та томограм з онкологічною патологією легень, середостіння, стравоходу, шлунка, ободової кишки, молочної залози, кісток, нирок, сечового міхура.
3. Набори скенограм печінки, нирок, щитовидної залози.
4. Фото пухлин зовнішніх локалізацій.
5. Схеми операцій на стравоході, шлунку, кишківнику, молочній залозі, легенях, печінці.
6. Відеофільми з технікою операцій на легенях шлунку, кишечника, молочній залозі, лімфовузлах, ендоскопічними методами діагностики, методами променевої терапії.
7. Набори клінічних задач і тестів з усіх тем.
8. Дозиметри, радіометри;
9. Комп'ютерні тести, тестові завдання;
10. Ситуаційні задачі;

Методичне забезпечення (навчальний контент): конспект або розширений план лекцій; презентації лекцій, плани практичних занять; презентації для практичних занять, завдання для самостійної роботи; ситуаційні задачі; тести, завдання підсумкового контролю знань і вмінь студентів. Навчально-методичні посібники та підручники відповідно до списку рекомендованої літератури.

На сайті кафедри розміщені навчально-методичні матеріали дисципліни для студентів 5 курсу спеціальності 222 Медицина відповідно Положення про організацію навчального процесу ВНМУ ім. М.І.Пирогова.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Онкологія. Національний підручник. /за редакцією ак. Бондаря Г.В., проф. Шевченка А.І., проф Галайчука І.Й. – Київ, 2019. – 520 ст.
2. Невідкладні стани в клініці внутрішньої медицини: навч. посіб. / І.М.Скрипник, Н.П.Приходько, О.А.Шапошник. – К. : ВСВ «Медицина», 2024. – 335 с.
3. Радіаційна медицина: підручник / Д.А. Базика, Г.В. Кулініч, М.І. Пилипенко; за ред. М.І. Пилипенка. – К.: ВСВ «Медицини», 2013. – 232 с.
4. Клінічна онкологія. Посібник для студентів медвузів та інтернів. / за редакцією проф. Болюха Б.А. – Вінниця, 2012 р. – 704 с.
5. Основи клінічної онкології. Навчально-методичний посібник. / І.Ф.Хурані, О.Я.Какар'їн, А.П.Ковальчук. – Вінниця, 2014. – 160 с.
6. Онкологія: підручник - 3-є видання, перероб. і доп. / Б.Т.Білінський, Н.А.Володько, А.І.Гнатишак, О.О.Галай [та ін.]; За ред. Б.Т.Білінського. - К. Здоров'я, 2004. - 528 с.
7. Онкологія; електр. навчальний посібник для студентів вищих ме-дичних закладів III-IV рівня акредитації / А.І.Шевченко, О.Ю.Попович, Н.Ф.Шевченко [та ін.]. - Запоріжжя. - 2011.
8. Збірник тестових завдань з онкології (навчальний посібник) / за ред. Т. Г. Фецича та Ю.Ю. Олійника. Львів, 2013. –215 с.
9. Білінський Б.Т. Медичні помилки в онкології. Львів: Афіша, 2013. – 324.
10. Онкологія: Вибрані лекції з клінічної онкології / За ред. Г. В. Бондаря, В. С. Антіпової. Луганськ, ВАТ „Луганська обласна друкарня”. 2009. – хох с.
11. Онкологія. Вибрані лекції для студентів і лікарів / За ред. В. Ф. Чехуна. – К.: Здоров'я України, 2010. – 768 с.
12. Рак в Україні,: захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної служби /За ред. С. О. Шалімова. Бюлетень національного канцер-реєстру України. (дивитися щорічні №№ Бюлетеня)
13. Савран В. Р., Кенс А. А., Мриглоцькимй М. М., Савран В. В. Рак молочної залози: навчальний посібник. Львів, 2012. –236 с.
14. Фільченков А. А., Стойка Р. С. Апоптоз і рак: від теорії до практики Тернопіль: ТДМУ.- 2006. – 524 с.
15. Шалімов С.А., Євтушенко О.И., М'ясоєдов Д.В., Приймак В.В.

Комбіноване лікування хворих на рак ободової кишки. Київ: «Четверта хвиля», 2006 – 168 с.

16. Радіологія (Променева діагностика та променева терапія.) / За заг. ред. М. М. Ткаченка. К.: Книга плюс. 2011. –719 с.
17. Овчаренко О.П., Лазар А.П., Матюшко Р.П. Основи радіаційної медицини.-Одеса, Одеський медуніверситет, 2004. - 208 с.
18. Радіаційна медицина. За ред. А.П. Лазаря. - К.: Здоров'я, 1993. - 222 с.
19. Sorkin V.M. Clinical oncology (Lectures for medical students) / V.M.Sorkin, I.A.Perehod. - Simferopol, 2007. - 136 p.
20. Hourani I.F., Kakarkin O.Y., Kovalchuk A.P. Fundamentals of clinical oncology. // Manual for students of higher medical educational institutions Printing “DRUK” –Vinnytsia – 2014 – 159 с.
21. DeVita, V.T., Jr., Lawrence, T.S.& Rosenberg, S.A.(Eds.).(2023). DeVita,, Hellman, and Rosenberg’s Cancer: Principles & Practice of Oncology (12 th ed.). Wolters Kluwer.
22. De Mello, R.A.B/ (Ed.). (2025). Medical Oncology Compendium (1st ed.). Elsevier

Допоміжна:

1. Володько Н. А. Метастазування злоякісних пухлин: роль факторів пухлинного мікро оточення. Львів: Медицина світу.-2002.- 200 с.
2. Методичні рекомендації: Діагностика, лікування, спостереження та реабілітація хворих на рак щитоподібної залози / Упорядники: Ю. М.Стернюк, Б. Т. Білинський, О. О.Галай та ін. Львів-Відень.- 2005. – 47 с.
3. Паліативна допомога: Онкологія: посібник для викладачів /пер із англ.. В. Ізотова. – К.: Калита, 2013. – 875 с.
4. Гостра променева хвороба. За ред. О.М. Коваленка. Київ, 1998. - 244 с.
5. 25 років Чорнобильської катастрофи. Безпека майбутнього. Національна доповідь України. - К.: "КІМ", 2011. - 356 с.
6. 20 років Чорнобильської катастрофи. Погляд у майбутнє. Національна доповідь України. - К.: "Атіка", 2006. - 224 с.
7. Бебешко В.Г., Коваленко О.М., Білий Д.О. Гострий радіаційний синдром і його наслідки. Тернопіль: ТДМУ, 2006. - 424 с.
8. Гродзинський Д.М. Радіобіологія.- К.: Либідь, 2001.- 448 с.

17. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

<http://library.vnmua.edu.ua>

<https://www.testcentr.org.ua/uk/>

<https://unci.org.ua/>

www.oncology.kiev.ua

<https://iepor.org.ua/>

<https://www.clinicaloncology.com.ua/>

www.vnmua.edu.ua/department/department